

21. november 2006

Sagsnr.: 1101-326202

Dok.nr.: 2006-12322

Bilag 1 - udmøntningsnotat budget 2007 – generelle forhold

Dette notat beskriver en række generelle forhold vedrørende udmøntningen af budget 2007. Der er udarbejdet et supplerende notat, som beskriver udmøntningen af budget 2007 på de specifikke aktivitetsområder.

Udgangspunktet for budget 2007 er sidste års budget, som fremskrives med pris- og lønudviklingen og korrigeres for ændringer i demografien. Derudover reduceres budgettet med den politisk vedtagne størrelse af bidraget til prioriteringsrummet. Efterfølgende forhandles årets budget, hvilket kan give tilførsler til de enkelte udvalg via budgetforliget. Ydermere ændres udvalgets budget med forskellige større og mindre tekniske ændringer samt andre beslutninger truffet i Borgerrepræsentationen eller Økonomiudvalget.

Herunder vises udformningen af budgettet for 2007 med udgangspunkt i budgettet for 2006 og derefter de forskellige forhøjelser og reduktioner af budgettet (budgetkorrektioner). En række forskellige elementer er samlet under overskriften tekniske ændringer.

Udformning af budget 2007

	(1.000 kr.)
<i>Budget 2006 (vedtaget budget 2006)</i>	3.826.313
Bidrag til Barselspuljen	-2.197
Budgetforlig	80.300
Demografikorrektioner	-66.632
DUT-korrektioner	-10.381
Bidrag til KL-medlemskab	-463
Lønpulje	42.829
Nemkonto	-2.342
Pris og løn fremskrivninger (P/L)	116.987
Prioriteringsrum	-43.000
SOSU elever	41.106
Strategisk indkøb	-491
Tekniske ændringer	55.269
Ældreplanen	6.262
<i>Samlet budget 2007 (vedtaget budget 2007)</i>	4.043.559

De væsentligste tekniske ændringer består af de forskellige bevægelser i forbindelse med kommunalreformen, ændrede

momsregler og bidrag til kommunens samlede arbejdsskadepulje.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen forventer at ansøge om 34,4 mio. kr. fra regeringens pulje til fremme af gode og værdige forhold for de ældre, som blev vedtaget som en del af finansloven. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vil søge om midler til de svageste hjemmeboende og til styrkelse af aktivitetsniveauet på plejehjem efter kl. 15. Hvis ansøgningen godkendes, vil midlerne tilgå hjemmeplejeområdet og plejehjemsområdet, og der vil være tale om ekstramidler i forhold til de budgetter, som er beskrevet her.

Det viste budget består af bevillingerne på henholdsvis rammestyret område og efterspørgselsstyret service. Hvis de øvrige bevillingsområder (efterspørgselsstyrede overførsler) medtages er Sundheds- og Omsorgsforvaltningens totale budget på 5,633 mia. kr. for 2007.

Bidrag til prioriteringsrummet

Sundheds- og Omsorgsudvalget skulle i foråret 2006 levere bidrag til prioriteringsrummet for 43,4 mio. kr. Af dette bidrag er det med budgetaftalen vedtaget, at der skal leveres 43 mio. kr. i besparelser på forskellige områder inden for Sundheds- og Omsorgsudvalget budget. Det skyldes, at en del af den foreslåede besparelse på §65-midler blev annulleret i forbindelse med vedtagelsen af budgettet. Det endelige bidrag til prioriteringsrummet vises i tabellen herunder.

Bidrag til prioriteringsrummet, budget 2007

	Mio. kr.
Beskyttede boliger	13,7
Grundig rengøring	1,8
Skærpet visitation vedr. indkøbsordning	3,4
Reduktion i §79-midler	1,6
Reduceret støtte til ægteparboliger	2,4
Egenbetaling for transport til dagtilbud	0,65
Egenbetaling for tøjvask	2,7
Egenbetaling for transport ved madudbringning	3,55
Besparelser på administration	3,8
Ydelsesstøtte til ældreboliger og tomgangsleje	3,0
Reduktion af sygefravær	4,4
Projekt etniske minoriteter	0,7
Reduktion af træningspuljen	1,3
I alt bidrag til prioriteringsrummet	43,0

Nedenfor redegøres for implementeringen/udmøntningen af de enkelte bidrag.

Beskyttede boliger

I budgetforliget indgår en besparelse på 13,7 mio. kr. til konvertering af beskyttede boliger. Besparelsen realiseres ved at afvikle tre utidssvarende og ikke-ombygningsegne plejehjem (Hoffmanns Minde, Arbejde Adler og Arbejdersamaritten) og tilbyde beboerne genhusning i de omkonverterede beskyttede boliger.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har udarbejdet implementeringsplaner for besparelsen. Planerne indeholder information af beboere og personale, flytning af beboere samt opsigelse af personale. Driftsoverenskomsterne med afviklingsplejehjemmene er opsagt med virkning fra den 30. april 2007.

Grundig rengøring

Med budgetforliget er det vedtaget, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen skal spare 1,8 mio. kr. på grundig rengøring. Dette indebærer, at ydelsen grundig rengøring bortfalder og dermed udgår af kvalitetsstandarderne for 2007. Alle borgere, der pr. 1. januar 2006 var visiteret til grundig rengøring, revideres efter de nye visitationskriterier inden udgangen af 2006.

Skærpet visitation vedr. indkøbsordning

Besparelsen på 3,4 mio. kr. udmøntes ved en re-visitation af de borgere, der er visiteret til indkøbsordning. De ca. 5.000 borgere, der er visiteret til indkøbsordning, reduceres med knap 15%, således at antallet af borgere, der modtager ydelsen indkøb, reduceres med 725 borgere i 2007. En samlet plan for information og implementering af den skærpede visitation vil foreligge i begyndelsen af 2007.

Reduktion i §79-midler

Besparelsen på 1,6 mio. kr. på §79-midler er indarbejdet i indstillingen ”Orientering om bevillinger til forebyggende og sundhedsfremmende aktiviteter for ældre ifølge Servicelovens §79 (tidligere §65)”, som Sundheds- og Omsorgsudvalget tog til efterretning på udvalgsmødet den 9. november 2006 (SOU 357/2006).

Reduceret støtte til ægteparboliger

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen indarbejder besparelsen på 2,4

mio. kr. i puljen vedr. støtte til ægteparboliger. Besparelsen indebærer, at støtteordningen ophører, men en del af ordningen overføres til BUM-pakkerne, således at ægtefæller med et plejebenhov fortsat vil kunne få dækket dette.

Egenbetaling for transport til dagtilbud

Besparelsen på 0,65 mio. kr. indebærer en forhøjelse af borgernes egenbetaling på transport til dagtilbud.

Egenbetaling for tøjvask

Besparelsen på 2,7 mio. kr. realiseres ved en forhøjelse af egenbetalingen for borgere, der er visiteret til tøjvaskordning.

Egenbetaling for transport ved madudbringning

Besparelsen på 3,55 mio. kr. realiseres ved en forhøjelse af egenbetalingen for transport af madudbringning.

Besparelser på administration

Besparelsen på 3,8 mio. kr. på administrationen udmøntes ved en besparelse på 1,5 mio. kr. på IT-service. Den resterende del af besparelsen (2,3 mio. kr.) udmøntes i forbindelse med ophør af IT-licenser, ved at undlade genbesættelse af ledige stillinger i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen samt i forbindelse med effektiviseringer ved overførsel af opgaver til koncernservice.

Ydelsesstøtte til ældreboliger

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens udgifter til ydelsesstøtte og tomgangshusleje m.v. for ældreboliger reduceres med 3 mio. kr. i 2007. Reduktionen sker blandt andet ved, at 30-50 ældreboliger Sundheds- og Omsorgsforvaltningens regi konverteres til 2-3 bofællesskaber i Socialforvaltningens regi.

Konverteringerne skal ses i sammenhæng med de allerede igangsatte omdannelser i ældreboligkomplekserne Tranehavegård (Kongens Enghave) og Ringergården (Bispebjerg), hvor der p.t. konverteres h.h.v. 27 og 13 ældreboliger fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen til Socialforvaltningen.

Reduktion af sygefravær

Ved budgetforliget for 2007 blev der vedtaget en besparelse på 6 mio. kr. på sygefravær, idet der samtidig blev afsat 1,6 mio. kr. til aktiviteter med henblik på at reducere sygefraværet. Nettobesparelsen på sygefraværet udgør dermed 4,4 mio. kr. Det er besluttet kun

udmønte nettobesparelsen på 4,4 mio. kr. med én tredjedel til hjemmeplejeområdet og to tredjedele til plejehjemsområdet svarende til områdernes budgetandele. De 1,6 mio. kr. til aktiviteter findes derfor ved interne omplaceringer og driftoptimeringer i centralforvaltningen og i Folkesundhed København.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen etablerer to støttetilbud til arbejdspladsernes indsatser for at reducere fraværet. Arbejdspladser med et fravær over gennemsnittet får støtte til at analysere fraværet, dets mønstre og årsager, og ledelsen på arbejdspladsen får støtte til at opstille og gennemføre en handlingsplan for at reducere fraværet. Desuden etableres der et tilbud til arbejdspladserne, hvor de støttes i at arbejde med nærvær, trivsel og sundhedsfremme.

Projekt etniske minoriteter

I budgettet var der tidligere afsat midler til etniske minoriteter, blandt andet til tolkebistand. I 2005 og 2006 blev disse midler ikke anvendt, og puljen indgår derfor som en del af prioriteringsrummet.

Reduktion af træningspuljen

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen indarbejder besparelsen på 1,3 mio. kr. på træningspuljen.

Tilførsler via budgetvedtagelsen til ældreområdet

Med budgetvedtagelsen har Sundheds- og Omsorgsudvalget fået tilført midler til bl.a. efteruddannelse og ledelse på ældreområdet, etablering af et forskningsplejehjem på Sølund, etablering af nye demenscentre samt etablering af et nyt sundhedscenter. Dertil kommer, at en del af den oprindeligt foreslåede besparelse på §65-midler til omstillingsbidraget ikke er blevet vedtaget. Disse midler (0,4 mio. kr.) er derfor tilbageført til Sundheds- og Omsorgsudvalgets budget.

Herunder vises en oversigt over tilførsler til Sundheds- og Omsorgsudvalgets budget for 2007 på ældreområdet.

Tilførsler til ældreområdet, budget 2007

	Mio. kr.
Sølund – et flagskibsplejehjem	3,0
Selvvisitering	5,0
Ensomme ældre	2,0
Moderniseringsplan II	0,3
Demenspladser	20,8
Efteruddannelse og ledelse	35,4
Større fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelse m.v.	1,5
Opfølgning på Fælledgården (plejehjemsplan)	0
I alt serviceforbedringer og investeringer (ønskelisten)	68,0
Reduktion i §65-midler	0,4
I alt tilbageført fra besparelsesforslag (omstillingsbidraget)	0,4
I alt ældreområdet	68,4

Sølund – et flagskibsplejehjem

I budgetforliget for 2007 er der afsat 3 mio. kr. i anlægsudgifter til etablering af et forskningsplejehjem på Plejecenteret Sølund. Det forudsættes, at der etableres et tæt samarbejde med eksterne parter samt at der søges ekstern finansiering.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har udarbejdet implementeringsplaner for etableringen af forskningsplejehjemmet. Hovedomdrejningspunktet i disse planer er, at forskningsplejehjemmet skal levere ny og anvendelsesorienteret forskning, der kan præge den faglige udvikling inden for ældreområdet og i videst muligt omfang imødekomme de nye behov og krav, som ældresektoren i de kommende år vil stille til den kommunale opgavevaretagelse. Forskningsplejehjemmet skal således medvirke til at styrke ældresektorens forandrings- og innovationsevne. Ved at sætte fokus på ældreomsorgsområdet og ved at forske og udvikle området, skal forskningsplejehjemmet endvidere være med til at ændre ældreområdet til et højstatusområde, både hvad angår arbejdet i ældresektoren og i forskningsdelen.

Det forventes, at der forelægges en nærmere implementeringsplan for Sundheds- og Omsorgsudvalget i løbet af foråret 2007.

Selvvisitering

Der er i forbindelse med budgetforliget for 2007 indgået aftale om, at der skal iværksættes et pilotprojekt med selvvisitering til et mindre antal ældreboliger. Der er afsat 5 mio. kr. årligt i perioden 2007-2009 til pilotprojektet. I henhold til budgetforliget skal

Borgerrepræsentationen medio 2007 forelægges et beslutningsgrundlag til et pilotprojekt. I beslutningsoplægget vil Sundheds- og Omsorgsforvaltningen skitsere modeller til en implementering af forslaget.

Ensomme ældre

I budgetforliget for 2007 er der aftalt at afsætte 2 mio. årligt i perioden 2007 – 2009 til indsats overfor ensomme ældre.

I forlængelse af konferencen ”Ensomhed: Hvordan styrker vi ældres netværk” afholdt i foråret 2006, har forvaltningen behandlet deltagernes anbefalinger og prioriteret indsatsområder, der kan forebygge og bekæmpe ensomhed blandt ældre.

Implementering af de konkrete aktiviteter forventes gennemført i et tæt samarbejde med repræsentanter for civilsamfundet og relevante fagområder, som anbefalet på konferencen. Derfor oprettes en projektgruppe.

Indsatsen forventes at omfatte flere elementer såsom nabo-kampagne, trivsel i ældreboligbebyggelser, udvidet åbningstid i ældretilbud, bedre befordringstilbud, styrkelse af besøgsven-tilbud og lignende frivillighedsaktiviteter, særlige aktiviteter for mænd, sorg og krise-støttetilbud og øget information om tilbud.

Moderniseringsplan II

I forbindelse med budgetforliget for 2007 afsættes der 0,3 mio. kr. i 2007, 8 mio. kr. i 2008 samt 25,1 mio. kr. i 2009 til påbegyndelsen af Moderniseringsplan II. På baggrund af de afsatte midler udarbejder Sundheds- og Omsorgsforvaltningen en revideret moderniseringsplan.

Demenspladser

Med budgetforliget for 2007 har demensområdet fået en forøget bevilling for årene 2007-2009. I alt har området fået et løft på 59,8 mio. kr. Denne bevilling er givet til at oprette to nye demenscentre.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen forventer at kunne etablere to nye demenscentre i løbet af 2007 og 2008. Centrene vil ligge på Østerbro og i Valby og vil tilsammen have ca. 80 boliger til permanent ophold samt en række daghjemsplasser. Derudover planlægger Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, at alle kommunens demenscentre skal have en udgående funktion, så demenscentre i højere grad end i dag kan fungere som lokale kompetencecentre.

Etableringen af de to nye centre vil blive planlagt i detaljer i efteråret 2006 og foråret 2007.

Efteruddannelse og ledelse

Der er med budgetforliget afsat 35,4 mio. kr. i 2007 til efteruddannelse og ledelse. Der bliver tale om bred indsats, hvor der blandt andet indgår kompetenceudvikling på både basisniveau og overbygningsniveau samt fokus på praktik og introduktionsforløb. Der henvises til bilag 3 for yderligere oplysninger.

Større fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelse m.v.

Der er med budgetforliget for 2007 afsat i alt 1,5 mio. kr. til:

1. Større fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen samt
2. Støtte til SOSU-elever med anden etnisk baggrund end dansk.

Ad 1) Fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen

Muligheden for selv at have større indflydelse på arbejdstidens placering har stor betydning for medarbejdernes trivsel. I ældreplejen er der dog grænser for hvor fleksibelt arbejdstiden kan tilrettelægges, fordi hensynet til borgerens behov og ønsker er afgørende. Imidlertid er der behov for at analysere og afprøve, om der ikke kan findes rum for større fleksibilitet.

Der afsættes en årlig pulje på 0,9 mio. kr., som arbejdspladser og lokalområder kan søge støtte fra, hvis de ønsker at arbejde med at afprøve mulighederne for støtte fleksibilitet i arbejdstidstilrettelæggelsen. Midlerne kan søges af arbejdspladser i ældreplejen og på pensions- og omsorgskontorerne. Midlerne skal dække projektkomkostninger og analyser - primært udgifter til vikardækning og konsulentstøtte.

Der er konkrete planer om at deltage i forskningsprojekter om arbejdstidstilrettelæggelse under ledelse af AMI (Arbejds miljøinstituttet).

Ad 2) Støtte til SOSU-elever med anden etnisk baggrund end dansk

Der tilbydes særlige undervisning til social- og sundhedselever med anden etnisk oprindelse end dansk. Tilbuddet er et kursusforløb med ca. 2-3 timers særlig sprog- og kulturundervisning om ugen i de perioder, hvor eleverne er i praktik i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. Tilbuddet er primært rettet mod social- og sundhedshjælper elever, men også assistentelever kan benytte tilbudet. Sprogundervisningen er målrettet "det sundhedsfaglige sprog" samt undervisning i/støtte til at forstå, hvordan man arbejder som sundhedsfaglig i den danske ældrepleje, med fokus på kultur, værdier og etik.

Der afsættes 0,3 mio. kr. årligt, der dækker lærertid, materialer, lokaleleje og forplejning. Derudover afsættes der 0,3 mio. kr. årligt til opkvalificering af de medarbejdere, der i praktikperioden underviser eleverne med henblik på at opbygge praktikvejlederkompetencer, der også i den daglige undervisning kan støtte de etniske elever.

Opfølgning på plejehjemsplanen

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen fortsætter i 2007 arbejdet med udviklingsplanen for plejehjemsområdet. Arbejdet finansieres inden for Sundheds- og Omsorgsudvalgets rammer – jf. dog midlerne til efteruddannelse og ledelse af personale i ældresektoren.

Nedenfor er angivet en status for arbejdet med den del af udviklingsplanen, som indgår i budgetforliget for 2007:

a) En forbedret klageadgang

Der udarbejdes klare retningslinjer for klagehåndtering samt informationsmateriale om klagemuligheder til borgere, pårørende, medarbejdere og ledere. Fra 2007 vil registreringen af klager på hvert enkelt plejehjem blive publiceret kvartalsvist på Københavns Kommunes hjemmeside. Antallet af klager vil endvidere blive inddraget i kvartalsrapporterne til Sundheds- og Omsorgsudvalget, som også vil få forelagt en årlig redegørelse omhandlende en juridisk gennemgang og vurdering af klagerne. Den nye procedure vil også sikre, at Københavns Kommunes Borgerrådgiver løbende orienteres om modtagne klager og håndteringen af dem. Borgerrådgiveren kan herefter ad egen drift vælge at tage klagesagerne op til behandling.

b) Et uafhængigt tilsyn

Sundheds- og Omsorgsudvalget har den 12. oktober 2006 vedtaget et nyt koncept for tilsyn med plejehjem. Det nye koncept indebærer, at tilsynet udføres uafhængigt af Københavns Kommune. Derfor vil udførelsen af tilsyn med plejehjem blive sendt i udbud, så tilsynet pr. 1. marts 2007 kan overdrages til en ekstern leverandør. I forbindelse med udvalgets beslutning om et uafhængigt tilsyn vedtog udvalget, at overvejelserne om et omsorgspanel indtænkes i det eksisterende visionspanel.

c) En synlig og motiverende ledelse

En synlig og motiverende ledelse er afgørende for en velfungerende ældresektor. Derfor vil Sundheds- og Omsorgsforvaltningen fra 2007 afsætte penge til ledelsesudvikling og lederuddannelse fra de særlige uddannelsesmidler. Endvidere indføres et fælles koncept for

resultatlønskontrakter for forstandere m.fl., så krav og forventninger til den enkelte forstander synliggøres. Endelig vil der i 2007 blive gennemført en trivselsundersøgelse blandt medarbejderne på området i forlængelse af Borgerrepræsentationens beslutning om, at der hvert andet år (i ulige år) skal gennemføres trivselsundersøgelser. Resultaterne af trivselsundersøgelsen vil blive forelagt for Sundheds- og Omsorgsudvalget i 2007 og vil blive publiceret på Internettet.

d) Et forbedret samarbejde med andre store byer

Københavns Kommune har iværksat et øget samarbejde med Århus Kommune, som skal sikre erfaringsudveksling og konkrete forbedringsforslag til udvikling af plejeområdet. I 2007 forventes det etablerede samarbejde yderligere intensivert.

e) Uddannelse af medarbejderne

Uddannelse af medarbejderne er afgørende for, at de kan yde en god og omsorgsfuld pleje til borgerne. Derfor iværksættes et omfattende uddannelsesprogram for medarbejderne, herunder introduktionsforløb for nyansatte.

Tilførsler via budgetvedtagelsen til sundhedsområdet

Budgetaftalen indeholder også særlige tilførsler vedrørende sundhed til Sundheds- og Omsorgsudvalget budget. En oversigt over dette ses i tabellen herunder.

Tilførsler til sundhedsområdet, budget 2007

	Mio. kr.
Sundhedscenter	1,7
Ambulant genoptræning	10,6
I alt sundhedsområdet	12,3

Sundhedscentre

Der er med budgetforliget for 2007 bevilget midler til oprettelse af yderligere et sundhedscenter. Der er bevilget 1,7 mio. kr. til anlæg i 2007, 2,5 mio. kr. til drift i 2008 og 5 mio. kr. til drift i 2009. De midler, der er bevilget i budget 2007, planlægges p.t. anvendt til et lokalt forankret sundhedscenter, der tilbyder rehabilitering til borgere med kronisk sygdom ligesom Sundhedscenter Østerbro og Sundhedscenter Nørrebro.

Det planlægges p.t. at etablere det næste sundhedscenter på Amager. Valget er bl.a. faldet på Amager, fordi der er her planer om at etablere et større træningscenter, og det vil derfor være naturligt at give

muligheder for ved udvikling af samarbejdsmodeller at samtænke et nyt sundhedscenter og træningscentret, ligesom der blandt de praktiserende læger er stor interesse for at samarbejde med et sundhedscenter.

Sundhedscentret på Amager forventes at åbne i marts 2008 og skal betjene borgere på Amager.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen fremlægger i januar 2007 en indstilling til Sundheds- og Omsorgsudvalget om det nye sundhedscenters placering m.v.

Ambulant genoptræning

Med kommunalreformen får Københavns Kommune pr. 1/1-2007 ansvaret for den ambulante genoptræning. Via budgetforliget for 2007 fik Sundheds- og Omsorgsforvaltningen tilført 10,3 mio. kr. til området, således, at det samlede budget til genoptræning efter sundhedsloven nu udgør 62,8 mio. kr. De tilførte midler fra budgetforliget placeres i en særlig "usikkerhedspulje", som kan bruges, hvis der sker en aktivitetsstigning. Der henvises til bilag 2 for yderligere oplysninger om budgetudmøntning på området.

Pris- og løntalsregulering

I udmøntningen af budgetterne er der i henhold til de af Borgerrepræsentationen vedtagne retningslinjer anvendt en prisfremskrivning på 2,3 procent og en lønfremskrivning på 3,3 procent.

Budgetmodellen i Københavns Kommune

Hensigten med budgetmodellen i Københavns Kommune er at sikre gennemsigtighed og bedre mulighed for politisk prioritering ved at synliggøre udgifter (pris og mængde) og serviceniveau (ydelseskatalog). Budgetmodellen skal endvidere forbedre økonomistyringen gennem en tættere sammenkobling mellem ressourceforbrug og aktivitetsniveau (efterregulering) og øget sammenlignelighed (6-by nøgletal). Kommunens aktivitetsområder beskrives i et ydelseskatalog, og budgetmodellen indebærer følgende fire bevillingstyper:

- **Efterspørgselsstyrede serviceområder**, som er områder, hvor udgiften er afhængig af befolkningsudviklingen i kommunen.
- **Efterspørgselsstyrede overførsler**, som er områder, hvor udgifterne kun kan styres via fx indirekte påvirkning af antallet af modtagere.

- **Rammestyrede områder**, som er øvrige områder, hvor både udgift og mængde kan styres.
- **Anlæg**, kommunens anlægsudgifter vises separat.

Udvalgenes budgetter på de efterspørgselsstyrede serviceområder bliver efterreguleret i forhold til ændringer i befolkningsudviklingen i selve budgetåret.

Som følge af et faldende antal ældre bliver Sundheds- og Omsorgsudvalgets budgetramme reduceret med i alt 66,6 mio. kr. i 2007.